

I. Inleiding

In deze factsheet wordt de relevante regelgeving behandeld alsmede daarop gebaseerde jurisprudentie betreffende reële tarieven in de Wmo. Tevens wordt nader ingegaan op de vereisten aan indexatie van de Wmo tarieven en op de door ActiZ en de VNG ontwikkelde rekentool. Ten slotte worden tien veel voorkomende problemen bij de vaststelling en indexering van de Wmo tarieven behandeld.

Deze Factsheet gaat in op de kostenaspecten die in het Wmo tarief verwerkt moeten worden. Extra kosten die deel uitmaken van de coronacompensatieregeling die separaat door gemeenten vergoed worden, vallen buiten de factsheet.

II. Algemeen

Ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een Wmo voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van diezelfde voorziening, verplicht [artikel 2.6.6 van de Wmo 2015](#) de gemeenteraad hierover regels te stellen in de verordening. Bij het stellen van die regels moet door de gemeenteraad rekening worden gehouden met de vereiste deskundigheid van het in te schakelen personeel en de arbeidsvoorwaarden van dat personeel.

In de [AMvB reële prijs Wmo 2015](#) is door de overheid een nadere invulling gegeven aan artikel 2.6.6 Wmo. Deze AMvB is tot stand gekomen in 2017 na stevige lobby en druk van ActiZ en sociale partners in de VVT op het kabinet. Zo heeft ActiZ de inwerkingtreding van de aparte en voor HbH medewerkers verbeterde HbH schaal in de CAO-VVT afhankelijk gesteld van de komst van een AMvB, die reële Wmo tarieven bij gemeenten afdwingbaar maakt. Deze AMvB is daardoor uiteindelijk ingevoerd. Gemeenten stellen het Wmo tarief vast op grond van de AMvB reële prijs Wmo.

III. Opbouw tarief: relevante kostenelementen

De reële prijs voor een dienst dient op grond van [artikel 5.4 Uitvoeringsbesluit Wmo](#) ten minste gebaseerd te zijn op de volgende kostprijsselementen:

- a. de kosten van de beroepskracht;
- b. redelijke overheadkosten;
- c. kosten voor niet productieve uren van de beroepskrachten als gevolg van verlof, ziekte, scholing, werkoverleg;
- d. reis en opleidingskosten;
- e. indexatie van de reële prijs voor het leveren van een dienst; en
- f. overige kosten als gevolg van door de gemeente gestelde verplichtingen voor aanbieders waaronder rapportageverplichtingen en administratieve verplichtingen.

Toelichting van de AMvB reële prijs Wmo

Onderdeel a.

Een reële prijs is gebaseerd op de kosten van de beroepskracht, waaronder de loonkosten en overige kosten voortvloeiend uit de toepasselijke arbeidsvoorwaarden van de beroepskracht, de kosten van wettelijke verplichtingen ter zake van de arbeid en de overige kosten van wettelijke verplichtingen verbonden aan het leveren van een dienst. Het gaat hierbij onder meer om wettelijke verplichtingen als werkgeverspremies, wettelijke sociale verzekeringen en pensioenpremies, wettelijk verlof, wettelijke verplichtingen op het gebied van arbeidsomstandigheden en overige wettelijke verplichtingen die het leveren van de dienst met zich mee brengt.

Onderdelen b, c, d, e en f.

Naast de kosten van de beroepskracht is een reële prijs gebaseerd op directe en indirecte kostprijselementen als een redelijke mate van overheadkosten, een voor de sector reële mate van niet productieve uren van de beroepskrachten als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg, indexatie van loon en prijs binnen een overeenkomst, reis- en opleidingskosten en kosten als gevolg van gemeentelijke eisen zoals rapportageverplichtingen en administratieve verplichtingen. Vanuit het oogpunt van kostenbeheersing kunnen colleges en derden afspraken maken om bepaalde kostenverhogende activiteiten die niet aan de directe dienstverlening zijn gerelateerd zoals gemeentelijke rapportageverplichtingen niet meer te doen of de administratieve lasten terug te brengen. Dergelijke afspraken tussen het college en derden kunnen een reële prijs verlagen.

Parlementaire behandeling AMvB reële prijs

In de [parlementaire behandeling van de AMvB reële prijs Wmo](#) zijn rond de loonkosten nadere duidingen gegeven. Deze duidingen vormen een belangrijke rechtsbron voor de juiste uitleg van de AMvB reële prijs. Relevante duidingen zijn:

- *De leden van de CDA-fractie vragen of de reële prijs er toe kan leiden dat het loondeel van deze prijs lager is dan het Cao-loon. De gemeenteraad heeft geen bevoegdheid om een verordening aan te nemen die in strijd is met het ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit biedt geen ruimte aan een gemeenteraad om selectief een of meerdere elementen van een reële prijs als genoemd in artikel 5.4, derde lid, onderdelen a tot en met f, van het ontwerpbesluit te laten vervallen. Het college dient een reële prijs te baseren op de cao die door de aanbieder in de betreffende sector moet worden gehanteerd.*
- *Het ontwerpbesluit regelt dat het college (op basis van de kostprijselementen als bepaald in artikel 5.4 van het ontwerpbesluit) een reële prijs vaststelt en deze prijs hanteert als ondergrens voor een inschrijving (als bedoeld in de Aanbestedingswet 2012) en voor het aangaan van overeenkomsten met derden. Op basis van deze reële prijs kunnen aanbieders voldoen aan de arbeidsrechtelijke verplichtingen aan werknemers, zoals is bepaald in een cao. Het ontwerpbesluit borgt op deze wijze dat aanbieders de vereiste arbeidsvoorwaarden kunnen betalen aan werknemers.*
- *Bij het stellen van die regels moet door de gemeente rekening worden gehouden met de vereiste deskundigheid van de in te schakelen medewerkers en de arbeidsvoorwaarden van deze medewerkers, zoals is bepaald in een cao. Met dit ontwerpbesluit wordt deze verplichting voor gemeenten nader geregeld.*
- *Op basis van het landelijke en gemeentelijke kwaliteitskader neemt het college kwaliteitseisen op in de aanbestedingsdocumenten voor de in te kopen dienstverlening. Het is vervolgens aan de aanbieder om in te schrijven op de opdracht op basis van de inzet van medewerkers die voldoen aan deze kwaliteitseisen en deze medewerkers conform de van toepassing zijnde cao en bijbehorende functie-inschaling te betalen.*
- *Dit betekent dat een gemeente een inschrijver van de aanbesteding kan uitsluiten indien deze niet voldoet aan de verplichtingen die voortvloeien uit de van toepassing zijnde cao (artikel 2.87, eerste lid, onderdeel a, van de Aanbestedingswet 2012). De regering verwacht dat een college dit in een voorkomende situatie ook zal doen gelet op de wettelijke verplichting voor het college een prijs voor de dienstverlening te betalen op basis waarvan de werkgever de geldende cao-verplichtingen kan betalen aan de werknemer.*

IV. Objectieve en actuele data, inzicht/transparantie en informatieplicht

Gemeenten moeten de opbouw van het Wmo tarief objectief en transparant onderbouwen. Dit is onlangs door de [voorzieningenrechter van de Rechtbank Rotterdam](#) bevestigd. De uitspraak betekent dat de gemeente Rotterdam alle door haar gehanteerde rapporten en adviezen moet publiceren die zij heeft gehanteerd bij het vaststellen en onderbouwen van de tarieven en die zij nog niet eerder heeft gepubliceerd. De gemeente moet op basis van deugdelijk onderzoek de tariefonderdelen overhead, ziekteverzuim, reistijd en innovatie aanpassen.

De voorzieningenrechter overweegt daarbij onder meer het volgende:

Uit de Wmo-regelgeving en de jurisprudentie over het vaststellen van tarieven voor maatwerkvoorzieningen volgt dat gemeenten reële tarieven voor de in te kopen zorg moeten vaststellen die niet disproportioneel zijn en zijn gebaseerd op zorgvuldig onderzoek. Op grond van het proportionaliteitsbeginsel moeten gemeenten bij de vaststelling van een reële kostprijs blijf geven van een redelijke beoordeling en afweging van belangen (waaronder die van aanbieders). Er moet een redelijk evenwicht worden gevonden tussen de tegenstrijdige algemene en individuele belangen die hierbij een rol spelen en ook de lokale situatie kan en zal van invloed zijn.

Bij een beoordeling in rechte van de rechtmatigheid van de tarieven moet worden nagegaan of een gemeente ter motivering daarvan inzicht heeft gegeven in haar bevindingen en afwegingen. Immers is niet goed denkbaar dat van aanbieders wordt gevraagd om de redelijkheid van tarieven in te zien, en van een rechter om die redelijkheid te toetsen, indien de daaraan ten grondslag liggende afwegingen niet kenbaar zijn. Indien gemeenten niet (kunnen) voldoen aan hun informatieplicht of indien de door hen verstrekte informatie ontoereikend is, wordt van een inschrijver wel verlangd dat zij concreet (en tijdig) stelt dat en waarom de onderbouwing van de door een gemeente vastgestelde reële prijs en de daarbij gemaakte afwegingen onvoldoende transparant zijn. Dit gaat echter niet zo ver dat van een inschrijver wordt verwacht dat hij aangeeft wat de reële prijs wél zou moeten zijn.

De gemeente heeft met de publicatie van verschillende documenten stukje bij beetje (wat meer) inzicht gegeven in de wijze waarop de tarieven tot stand zijn gekomen. Dat neemt niet weg dat, zoals de zorgaanbieders terecht betogen, de gemeente een groot aantal bronnen heeft gebruikt zonder dat duidelijk is welke bronnen wanneer, waarvoor en in welke mate zijn gebruikt.

Dit alles leidt tot het oordeel dat de gemeente bij het vaststellen van de tarieven niet zorgvuldig en niet voldoende transparant is geweest en haar informatieplicht heeft geschonden.

V. Rekentool Wmo

Ter ondersteuning van de leden en gemeenten bij objectieve en reële tarieven, heeft ActiZ in samenwerking met de VNG de [rekentool Wmo](#) ontwikkeld. De huidige rekentool, die jaarlijks wordt geactualiseerd, is opgesteld door Berenschot.

In de rekentool zijn de belangrijkste relevante kostenelementen van werkgevers opgenomen. Een deel daarvan staat vast, denk aan de hoogte van cao-lonen, sociale verzekeringspremies en pensioenlasten. Een deel van de kostenelementen dient nader ingevuld te worden. Denk hierbij aan overhead en kosten van verzuim maar ook de zgn. lokale periodiekenmix in de salarisschalen. Waar relevant en mogelijk, is landelijke objectieve spiegelinformatie toegevoegd om partijen te ondersteunen bij de vaststelling van bepaalde kostenposten, zoals landelijke Vernet verzuimcijfers. De rekentool is momenteel van toepassing op Hulp bij het Huishouden (HbH) en Individuele Begeleiding. De ambitie is de rekentool op termijn verder te verbreden met groepsbegeleiding/ dagbesteding.

Het belang van de rekentool als objectief instrument voor de vaststelling van reële Wmo tarieven heeft het [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden](#) onderstreept in het door ActiZ samen met ActiZ lid TGVS aangespannen proefproces tegen de gemeenten in de Regio Gooi & Vechtstreek:

De rekentool is wel een objectiveerbaar middel om tot vaststelling van reële prijzen te komen. Nu de gemeenten de prijzen zelf niet op inzichtelijke en controleerbare wijze hebben vastgesteld, ziet het hof in het kader van dit kort geding aanleiding aansluiting te zoeken bij de die rekentool.

VI. Indexatie

Een eenmaal vastgesteld (op dat moment reël) tarief bij de start van een contracteerperiode, dient vervolgens periodiek aangepast te worden aan gewijzigde/gestegen kosten. Daarbij gelden drie verplichtingen voor gemeenten:

- O.g.v. artikel 2.6.6, lid 1 Wmo 2015 en artikel 5.4 Uitvoeringsbesluit moeten gemeenten een reële prijs vaststellen die aanbieders o.a. in staat stelt om hun personeel te betalen conform de cao die van toepassing is op de beroepskrachten die de voorziening uitvoeren.
- Het vastgestelde tarief moet gebaseerd zijn op de op dat moment geldende arbeidsvoorwaarden zoals die zijn vastgelegd in de *op dat moment geldende* cao's.
- Artikel. 5.4, lid 3, onderdeel e, van het Uitvoeringsbesluit verplicht gemeenten tevens om de reële prijs te indexeren.

Indexatieclausules Wmo contracten moeten voldoen aan Uitvoeringsbesluit Wmo

Uitgangspunt is dat de kosten van de geldende cao's in de tarieven worden verwerkt en dat een indexering van de reële prijs moet worden opgenomen. Het is daardoor niet (geheel) aan de contractsvrijheid van partijen overgelaten om de wijze van indexeren te bepalen. Juist de 'contractsvrijheid' is aanleiding geweest voor de extra verplichtingen in de AMvB reële prijs, om daarmee een 'race to the bottom' te voorkomen en de nakoming van de algemeen verbindend verklaarde CAO te garanderen.

Het contract is met andere woorden niet bepalend als het niet de verplichtingen van het Uitvoeringsbesluit juist incorporeert. Dat zou het Uitvoeringsbesluit immers ondergraven. Het Wmo contract is niet met het Uitvoeringsbesluit in overeenstemming als de actuele CAO-VVT niet kan worden gevolgd. Voor de actualisering is als instrument dan ook nadrukkelijk de indexering genoemd, zodat op de actuele CAO-verplichtingen kan worden aangesloten.

Als de Wmo contracten bij de start/gunning onvoldoende rekening hebben gehouden met een op dat moment bekende cao-ontwikkeling, dan zal dat alsnog moeten gebeuren. Uit artikel 5.4 van het Uitvoeringsbesluit volgt immers dat de zorgaanbieders door de tarieven de *geldende CAO* moeten kunnen volgen door indexatie. Als daartoe geen toereikende afspraak is opgenomen in de contracten, schieten deze te kort en is het uitgangspunt dat de gemeenten gehouden zijn tot aanpassing van de tarieven om aan de wettelijke verplichting mee te werken. Op deze wijze werken verplichtingen uit de CAO via het Uitvoeringsbesluit door.

Het systeem van jaarlijkse indexering geeft niet per se een goede dekking voor de tussentijdse loonsverhogingen door de CAO en voor andere kostenstijgingen (zoals premies en pensioen). Zo kunnen onzekere factoren of nog onbekende CAO-afspraken niet van tevoren in de tarieven worden verwerkt. De gemeente heeft daarom een *eenzijdige plicht* voor een adequate indexering te waken. Als het effect van de indexering is dat (niet tussentijds maar) pas in het jaar volgend na de CAO deze als *geldende CAO* wordt verwerkt (zonder terugwerkende kracht) dan is door het vertragingseffect geen sprake van een dekking in het afgelopen jaar die volgens de geldende CAO toereikend was. De contactuele indexering had dit probleem moeten oplossen. Doet zij dat niet, dan is sprake van het niet nakomen van een dwingende verplichting van de gemeente, die in de overeenkomst verdisconteerd had moeten zijn.

Bovenstaande is bevestigd in de door ActiZ en ActiZ lid TGVS uitgelokte jurisprudentie van het [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden](#) die onlangs door de [Hoge Raad](#) is bekrachtigd. Het Gerechtshof oordeelde t.a.v. de indexatie het volgende:

*"De omstandigheid dat de prijzen worden geïndexeerd volgens de CBS-index voor cao-lonen volstaat naar het voorshands oordeel van het hof niet zonder meer: **de prijzen moeten niet worden aangepast aan de gemiddelde loonstijgingen, maar aan de loonstijgingen volgens de toepasselijke CAO-VVT, nu de aanbieders aan die cao zijn gebonden.** Bovendien moet daarbij rekening worden gehouden met de eisen die de gemeenten in het verleden ten aanzien van het personeel hebben gesteld. Dat de gemeenten niet rechtstreeks door die cao worden gebonden, maakt dat niet anders. Het gaat erom dat de loonkosten van de aanbieders bepalend zijn voor de prijs van de zorg en daarmee voor de reële prijs in de zin van artikel 5.4 lid 3 Wmo."*

Conclusie

Als in de overeenkomst tussen gemeente en aanbieder is afgesproken dat jaarlijks wordt geïndexeerd, dan rust op de gemeente de eenzijdige plicht om tussentijds, en zo nodig met terugwerkende kracht, te indexeren. De indexering is een *middel*, het dekking verlenen voor de verplichting uit de actuele, de geldende CAO-VVT is de *norm* voor de reële prijs. Indexatie op grond van een algemene cao-index volstaat niet als de daaruit voortvloeiende indexatie niet conform de feitelijke kostenstijging van de CAO-VVT is, waar zorgaanbieders aan gebonden zijn.

VII. Tien voorbeelden van veel voorkomende problemen

1. Indexatie

Ten eerste komt veel voor dat de indexatie jaarlijks plaatsvindt op basis van een indexatiemechanisme dat niet op de feitelijke CAO-VVT kostenstijging is gebaseerd. Zoals onder **punt VI.** is aangegeven, is dit in strijd met de AMvB reële prijs. Hetzelfde geldt voor indexaties, die tussentijdse CAO-VVT loon/kostenstijgingen negeren door deze niet achteraf, met terugwerkende kracht, alsnog in het tarief te verwerken.

Ten tweede geldt dat de indexatie ook andere kostenstijgingen dient te omvatten. Als het gekozen indexatiemechanisme alleen rekening houdt met de algemene cao-loonontwikkeling maar bijvoorbeeld geen rekening houdt met bijvoorbeeld jaarlijkse periodiek-effecten, gestegen sociale verzekerings- en pensioenlasten, dan is dit eveneens in strijd met de AMvB reële prijs. Zie **Punt II**, alinea "Onderdeel a".

2. Reistijd tussen cliënten

Tot voor kort kwam herhaaldelijk voor dat reistijd tussen cliënten door gemeenten niet werd vergoed. Op grond van de CAO-VVT moet over deze tijd echter loon doorbetaald worden. Wettelijk is het reizen in opdracht van de werkgever werktijd. Een reële vergoeding voor reistijd dient gebaseerd te zijn op objectieve reis-/afstandsgegevens. Een niet concreet/passend onderbouwde "schatting" door gemeenten is onvoldoende.

3. Gestegen verzuim wegens COVID-19

Een veel voorkomend probleem is dat gemeenten -voor zover geen onderdeel van de corona-compensatieregeling- geen rekening houden met het gestegen verzuim als gevolg van COVID-19 (ziekte en quarantaine). Dit zijn echter wel degelijk feitelijke/reële kosten, die bovendien de afgelopen twee jaren niet of nauwelijks beïnvloedbaar zijn geweest. Een voorbeeld van een rechterlijk oordeel over het door de gemeente gehanteerde te lage ziekteverzuimpercentage is wederom de [Rechtbank Rotterdam](#):

De gemeente heeft in het kader van de uitvraag onderzoek gedaan naar het ziekteverzuim. Daaruit is gebleken dat van de 21 zorgaanbieders 7 zorgaanbieders een ziekteverzuim hebben van meer dan 7%. Voor 12 zorgaanbieders geldt dat deze tussen een bandbreedte van 5% en 6,9% zitten. De gemeente heeft vooraf niet inzichtelijk gemaakt of deze zorgaanbieders aan de boven- of ondergrens van deze bandbreedte zitten. Tijdens de mondelinge behandeling heeft de gemeente desgevraagd geantwoord dat in die groep van 12 het gemiddelde ziekteverzuim 6,1% bedraagt. Dat betekent dat 19 van 21 zorgaanbieders van de uitvraag een gemiddeld ziekteverzuim hebben dat op 6,1% of hoger ligt. Hoewel van zorgaanbieders verwacht mag worden dat zij proberen hun ziekteverzuim omlaag te krijgen, is het verschil wel zo groot dat het uitgangspunt van de gemeente, in de huidige omstandigheden die wezenlijk verschillen van de periode 2016-2019, niet reëel of realistisch is. De verwachting dat het ziekteverzuim met ingang van 1 januari 2023 niet meer wordt beïnvloed door corona(maatregelen) komt, zoals ook al tijdens de mondelinge behandeling aangegeven, de voorzieningenrechter vooralsnog onrealistisch positief voor. Dit alles leidt tot het oordeel dat een, in de tarieven verwerkt, ziekteverzuim van 5,63%, respectievelijk 5,98%, niet leidt tot een reëel tarief. Naar voorlopig oordeel dient de gemeente bij het vaststellen van het percentage ziekteverzuim de actuele situatie te betrekken.

4. Verzuimcijfers versus verzuimkosten

Tevens dient u bedacht te zijn op gemeenten die in het tarief alleen de kale verzuimcijfers verdisconteren. Verzuimcijfers zijn echter niet hetzelfde als de verzuimkosten. Verzuim leidt immers tot loondoorbetalingskosten van de zieke medewerker, maar daarnaast ook tot extra kosten wegens vervanging van de zieke medewerker. Ook die kosten dienen in beeld te zijn, zeker als de gemeente -hetgeen gangbaar is- contractueel vervanging wil/voorschrijft bij uitval.

5. Vloer vakantietoeslag en EJU

Het komt soms voor dat gemeenten vergeten de "vloer" in de vakantietoeslag (ex artikel 3.11 lid 4 CAO-VVT) resp. de eindejaarsuitkering (artikel 3.9 lid 3 CAO-VVT) in het tarief te verdisconteren. Deze CAO plicht dient in het tarief meegenomen te worden.

6. Mate van verloop/periodiekenmix

Gemeenten gaan soms uit van een te hoog verloop bij het vaststellen van de zgn. periodiekenmix van de salarisschaal, waardoor de gemeente uitgaat van een gemiddelde van bijvoorbeeld het midden van de salarisschaal. Duurder personeel wordt daarbij verondersteld in gelijke mate uit te

stromen als de instroom van nieuw personeel dat wordt verondersteld helemaal onderaan de salarisschaal te beginnen met een tijdelijke arbeidsovereenkomst (= hoge WW premie regime). Dit is echter zelden de realiteit. Veel HbH medewerkers zitten (vrijwel) op het maximum van de salarisschaal. De periodieke keuze dient dus objectief onderbouwd op de gemiddelde lokale/feitelijke situatie gebaseerd te zijn.

In de toelichting van de AMvB reële prijs wordt hierover nog het volgende aangegeven:

Het uitgangspunt van continuïteit kan niet los worden gezien van de prijs die het college overeenkomt voor de levering van een dienst. Een beroepskracht die sinds enige jaren werkzaam is voor een cliënt zal een vast contract hebben. De kosten van de inzet van deze beroepskracht liggen over het algemeen hoger dan van beroepskrachten met een tijdelijk contract. Vanuit het perspectief van de cliënt is het daarom belangrijk dat het college een reële prijs vaststelt die het mogelijk maakt om de continuïteit in de hulpverlenersrelatie te kunnen waarborgen.

7. Onderscheid HV 1 en HV2

Relatief vaak wordt in de tarieven nog een onderscheid gemaakt tussen HV-1 en HV-2. HV-1 is voor eenvoudig huishoudelijk werk zonder signalering en HV-2 geldt voor huishoudelijk werk met signalering en/of het rekening houden met de zelfredzaamheid van de cliënt.

Het onderscheid in tarief was voorheen verklaarbaar omdat HV-1 in FWG 10 was ingedeeld en HV-2 in FWG 15. Dat onderscheid in kosten is met de komst van de aparte HbH salarisschaal van artikel 3.2.A CAO-VVT echter vervallen. De werkzaamheden van de aparte HbH schaal omvatten zowel eenvoudig huishoudelijk werk zonder signalering (voorheen FWG 10) alsook huishoudelijk werk met signalering en/of het rekening houden met de zelfredzaamheid van de cliënt (voorheen FWG 15). Zie artikel 3.2A lid 4 CAO-VVT. Er is derhalve geen reden meer in het tarief dit onderscheid te maken nu de salariskosten van deze werkzaamheden in cao-termen gelijk zijn.

8. Onderbelichte kosten van contractvoorwaarden

De Wmo contracten bevatten vrijwel altijd een waaier aan extra gemeentelijke eisen waarvan de kosten vaak niet of althans onvoldoende in het tarief worden meegenomen. Te denken valt aan kwaliteits-/opleidingseisen, 24 uren bereikbaarheid buiten kantoor tijd, social return afspraken en tal van administratieve en rapportageverplichtingen. Ook blijven diverse "indirecte" kosten zoals ICT kosten/investeringen vaak onderbelicht. Deze extra gemeentelijke eisen maken nadrukkelijk onderdeel uit van de AMvB reële prijs en daarmee van het Wmo tarief.

9. Afslagen voor innovatie en doelmatigheidskortingen

Ook afslagen en kortingen wegens door de gemeente gestelde kostenbesparingen dienen objectief onderbouwd te worden. De jurisprudentie bevestigt dit, zoals onlangs door de [voorzieningenrechter van de Rechtbank Rotterdam](#) is bepaald. Citaat:

De gemeente stelt eisen aan innovatie. Dat leidt volgens de gemeente tot kostenbesparingen en wordt vertaald in een afslag – of korting – op het tarief. Bij aanvang van de raamovereenkomst bedraagt de afslag -0,5%, waarna het percentage elk contractjaar wordt verhoogd met -0,5%. Na het bereiken van een afslag van -0,2% in 2025 beoordeelt de gemeente de component opnieuw voor de verdere contractperiode en verlengingsopties. De gemeente heeft toegelicht dat zorgaanbieders veel ruimte hebben om te innoveren en dat een innovatieafslag zorgaanbieders prikkelt om jaarlijks te innoveren door onder andere de inzet van eHealth of vernieuwende ondersteuningsstructuren. Volgens de zorgaanbieders gaat het hier niet om een prikkel, maar eerder om beleidsdoelstellingen die niet gebaseerd lijken op de uitvoeringswerkelijkheid.

De voorzieningenrechter volgt de zorgaanbieders in hun stelling. Hoewel verschillende zorgaanbieders zich in diverse verbanden hebben verplicht tot het doorvoeren van innovaties, heeft de gemeente onvoldoende hard gemaakt dat innovaties per definitie tot een daling van de kostprijs zullen leiden. Daarnaast is het, gelet op de uitkomsten van de marktconsultatie, niet aannemelijk dat de gekozen (omvang van de) afslag voor innovatie overeenstemt met de uitvoeringspraktijk mede gelet op de cliëntgroepen en het type zorg waar het hier om gaat. Dat betekent dat de gemeente ook ten aanzien van het onderwerp innovatie terug naar de tekentafel moet.

10. Maximering van indexatie

Het komt geregeld voor dat gemeenten de indexatie maximeren. Het [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden](#) oordeelde hierover als volgt:

In de overeenkomst en de verlenging daarvan is opgenomen dat de gemeenten het recht hebben de indexatie te maximeren op 2%. Een dergelijke maximering op voorhand is naar het voorlopig oordeel van het hof in strijd met de AMvB. Denkbaar is immers dat externe omstandigheden, zoals aanpassing van de cao, nopen tot een hogere indexatie. De gemeenten lijken dat ook wel te onderschrijven. Zij hebben opgemerkt dat zij een dergelijke bepaling in de toekomst niet meer in de overeenkomsten zullen opnemen.

VIII. Tot slot

Het ActiZ beleid ten aanzien van reële tarieven is gericht op het creëren van goede landelijke randvoorwaarden voor de leden. Dit betreft onder meer de totstandkoming van de AMvB reële prijs, de ontwikkeling van de rekentool Wmo en het zo nodig voeren van landelijk impactvolle rechtszaken. Waar mogelijk en wenselijk zoeken wij daarbij samenwerking en draagvlak bij de VNG, vakbonden en het Ministerie van VWS. Vastgesteld kan worden dat de afgelopen jaren na een periode van te lage tarieven en grote arbeidsonrust, veel winst behaald is in de Wmo. Daarmee is echter niet gezegd dat alle problemen opgelost zijn. Zo is in het Coalitieakkoord van het nieuwe kabinet is een forse verhoging van het Wettelijk minimum loon voorzien die naar verwachting gevolgen zal hebben voor de onderkant van de HbH salarisschaal. ActiZ trekt hierin samen op met de VNG om een landelijke oplossing te bereiken met het kabinet zodat voorkomen wordt dat over deze kostenstijging op lokaal niveau onderhandeld moet worden.

ActiZ beveelt de leden nadrukkelijk aan op lokaal niveau actief gebruik te maken van de bereikte resultaten en gemeenten -zo nodig standvastig- aan te spreken op een onjuiste uitvoering van de Wmo, in het belang van een gezonde bedrijfsvoering en handhaving van uw positie op de structureel krappe arbeidsmarkt.

ActiZ, maart 2022